

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 2 K., za pol leta 1 K. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

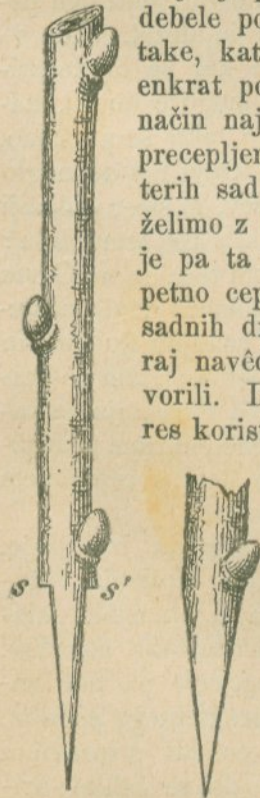
Oznanila se plačujejo za enkrat 6, za dvakrat 9, za trikrat 12 helerjev od kvadratnega centimetra. Manjše kakor 10 □ cm obsegajoče se ne sprejme.

Gospodarske stvari.

Pravilno cepljenje ali požlahtnenje v razklad ali v precep.

V 2. štev. letošnjih „Dol. Novic“ smo obljubili ta način cepljenja natančneje popisati ter ga s podobami pojasniti. To obljubo izpolnimo danes tako - le:

Cepljenje ali požlahtnenje v razklad ali kakor se tudi pravi v precep, je gotovo najstarejši, povsod poznati način cepljenja. Po njem je gotovo dobilo požlahtnjevanje sploh, naj je že izvajamo kakorkoli, ime cepljenje, ker se pri tem načinu podloga razcepi ali razkolje. Dasi je ta način najstarejši, pa ni tudi najslabši, marveč je v gotovih slučajih še celo najboljši. Najboljši je pa, če moramo požlahtniti zelo debele podloge, bodisi divje, ali tudi take, katere so že pred večimi leti že enkrat požlahtnene bile. In tako je ta način najpriporočljivejši za tako zvano precepljenje tistih sadnih dreves, katerih sad nam ne ugaja, in si ga toraj želimo z boljšem nadomestiti. Že celo je pa ta način kaj priporočljiv za zopetno cepljenje po zajcih poškodovanih sadnih dreves, o katerem smo v zgoraj navédeni št. 2. „Dol. Novic“ govorili. Da pa bode ta način cepljenja res koristen, ga je treba zvrševati pravilno, zboljšano, ne pa po starokopitnem načinu. Zboljša se pa ta način lahko večstransko. Prvič s tem, da se cepičem (suščem) ne delajo sedla, kakoršna kaže črki *s*, *s'* na pridejani prvi podobi, ampak da se cepiči prirežejo nalik zagozdi, kakoršno kaže podoba 2. Z napravo sedel na cepičih se le brez vse potrebe čas trati in cepiči slabe,

Pod. 1.

Pod. 2.

da jih potem veter, sneg in ptiči tem lažje odlomijo. Ne prime se pa sedlan cepič prav nič

bolje kakor zagozdnat, marveč še slabše, ker navadno špranje v podlogi ne izpolni tako popolnoma.

Na kar je pa treba pri vtikanju cepičev v podlogo posebno dobro paziti, je pač to, da se tako globoko vanjo vtaknejo, da se rezne ploskve cepičeve zagozde popolnoma skrijejo v nji in da se na obeh straneh cepičeva lubad nekoliko nazaj zaviše. Pri vtikanju cepičev v podlogo je nadalje paziti na to, da sta prva, najspodnejša popa cepičeva tik nad rezno ploskvijo podloge noter obrnjena ne pa ven. Na to gre prav paziti zaradi tega, ker se cepiči le tedaj, če jih tako umestimo, debelé na znotraj in ne na ven, in se vsled tega precep na podlogi hitro zaraste.

Pod. 3.

Ako se pa narobe prva dva popa ven obrneta, potem se cepiči debele na zunaj in precep na podlogi se vsled tega zaraste pozno. Pravilno v podlogo vtaknjena cepiča nam kaže podoba 3. Gledé dolgosti cepičev bodi omejneno, da jih marsikje puščajo veliko predolge, kar cele šibe se vidi v podloge zatakne. Kakor niso predolgi cepiči, ki imajo 10, 12 ali še več popov, pravi, tako tudi niso pravi prekratki, ki imajo le 3 do 4 pope. Najprimernejši število popov je pač 6 do 8. Na ta način zvršene požlahtnitve šele prav močno z beko ali vitro povezovati, je popolnoma odveč, kajti podloga sama drži cepiče dovolj trdno v precepu. Kdor tega ne verjame, naj pa skusi namesto cepičev prst v precep utakniti. Nikakor priporočljivo ni zamazanje tako izvršenih požlahtnitev z ilovico (glino), ter ovijanje poslednje z mahom, capami, slamo itd. To je starokopitno ravnanje. Dandanes posluževal naj bi se vendar že vsak za cepljenje, to je za zamazanje požlahtnitev, in naj bodo izvršene na katerikoli način, tako zvane mrzlo tekoče cepilne

smole. Kako da se to napravi, pojasnujemo v današnji številki na drugem mestu. Taka smola se kar s kakim cepičom namaže na rane požlahtnitvi, in vse je pri kraju; ni treba mahu, ne cap. ne obvezvanja. Da se pa cepilna smola ne zaleze v precep na podlogi, naj se čez njo položi košček trdega papirja ali pa suhe lubadi, nikoli pa ne sveže, kajti sveža se na solncu posuši, se skrivi in veter jo odpihne. Marsikje, kjer imajo ojstre zime, se zelo priporoča, da se požlahtnitve v precep pred zimo oblože s suhim mahom ter obvežejo s srobotom, kajti skušnja uči, da v takem podnebjju požlahtnitve prav rade pozebejo, in tako podnebjje imamo ravno na Dolenjskem.

Kako se napravi mrzlo tekoča cepilna smola.

V hosti se nabere smrekove smole, borova ni za to. Nabrana smola se potem v kaki posodi, najboljši v kaki kozi ali pa železni ponvi raztopi. To delo kaže delati zunaj hiše na prostem in ne pri plamenu ampak le nad žerjavko. To zaradi velike nevarnosti ognja. Raztopljen smola, precedi oziroma pretlači ali pretisne se skozi redko tkanino, neki močni tul. S penjenco ali kakem cedilom, že celo kovinastim, ne kaže to delati, ker se smola koj strdi. Najboljši gre precejanje raztopljen smole skozi tul tako-le iz pod rok. Tul razgrne se kakor kaka ruta čez kako posodo, najboljši glinasto skledo ali kozo, katero se je pa že prej natanjko stehalo. V središče tula slije se raztopljen smola. Dve strani tula vrže se čez smolo tako, da je popolnoma pokrita. Na to se vzame jeden konec tula v desno, drugi v levo roko in ovija se obadva v nasproti smeri v podobi vijaka družega proti družemu. Ko je smola precejena, stehta se je natanjko, in ko je stehana, postavi se posoda zopet nad žerjavko, da se smola vnovič raztopi. Ko se je to zgodilo, doliva se jej prav počasi med vednem mešanjem toliko špirta, da pride množina smole proti množini špirta v razmerje 80 : 20.

Konečno doda se tako s špiritom pomešani smoli še nekoliko, to je par žlic loja ali pa lanenega olja, in mrzlo tekoča cepilna smola je gotova.

Napraviti se mora pa tako narejena smola v kositarsko škatlico, prevideno z pokrovcom, v katerem se nahaja luknica za čopič ali pa palčko, s katero se potem smola na rane požlahtnitev nanaša, to je namazuje. Ako bi vsled mrzlega vremena smola pretrda postala, tako, da bi se ne dalo z njo zamazvati, prilije se jej nekoliko špirta, ter se je dobro premeša. Preredka ne sme smola nikoli biti, ker sicer zaleze

rada mezi cepiče in podloge, in požlahtnitev se ne sponese. Najboljši je, ako je cepilna smola le toliko tekoča, kakor na pol strdjeni med ne pa še bolj. Vedno je pa boljša to je priporočljivejša pregosto tekoča, kakor pa preredko tekoča. Razun mrzlo tekoče imamo tudi gorko tekočo cepilno smolo. No, ta pa ni nikakor tako priporočljiva kakor mrzlo tekoča, za to molčimo o njej.

Vaje v cepljenju trt.

Kmetijska podružnica v Novem mestu ima pocepiti letos 45.000 trt, in vložiti vsega skupaj 115.000 trt v novo trtnico.

Da se pocepi tolika množina trt, zato je treba prvič zadosti delavnih moči, in drugič takih moči, ki so vajene delu. Ako računamo, da pocepi ena oseba po 150 do 200 trt na dan — in za toliko dela je treba že nekoliko spretnosti, — in ako se ima s cepljenjem končati v treh tednih, potem je treba, da se peča vsak dan najmanj 12 do 15 mladenčev samo s cepljenjem. Ker se taki požlahtnevalci dobro plačujejo in dobé po navadi 1 gld. na dan, stalo bode podružnico samo cepljenje trt nič manj kakor 250 do 300 gld. ali pa še več.

Kje naj pa vzame podružnica po 12 do 15 požlahtnevalcev na dan?

Dosedaj so se morali dobivati potrebni požlahtnevalci iz drugih krajev in dežel. Ker so pa ti požlahtnevalci dragi, in ker se lahko primeri, da jih zanjaprej ne bo mogoče dobiti, zaradi tega je povsem opravičeno, ako se prašamo, ali bi se v našem vinorodnem kraju res ne moglo dobiti toliko kmetjskih mladenčev, in sicer v bližnji okolici Novega mesta, ki bi bili kos temu delu? Saj se je priredilo že precej takih tečajev na Grmu in v mestu! Ali moramo res ponuditi dober zaslužek, ki se kaže pri tem delu, vnanjim ljudem, in iskati potrebne požlahtnevalce leto za letom po drugih krajih? — Prav tako pereča vprašanja nastajajo gotovo tudi za druge subvencionirane podružnice, saj imajo ravno toliko dela s cepljenjem trt kakor novomeška podružnica.

Da se razmere v tem pogledu izboljšajo, je nujno želeti, da se poprimejo cepljenja v podružničnih trtnicah domače moči, kmetjski mladenči iz bližnje okolice podružničnih nasadov. Seveda je treba za dobro cepljenje pa tudi zadostne vaje in kolikor toliko praktičnega poduka.

Da se to omogoči, in ponudi pripravnim mladenčem potrebna prilika, da se lahko privadijo cepljenju in postanejo izurjeni v tem delu, zato priredi kmetijska podružnica prihodnji teden t. j. od pondeljka 19. t. m. do sobote 24. t. m.

praktične vaje v cepljenju trt,

h katerim vabi vse tiste kmetske mladenče v starosti 16 do 24 let, ki imajo potrebno dobro voljo in veselje do tega, in katerim je ležeče na tem, da si z delom kaj več zaslužijo.

Zlasti pa opozarjamo na to tudi naše gospode duhovnike, učitelje in župane ter jih prosimo, da blagovole — kolikor pač mogoče — podpirati težnje kmetijske podružnice, saj merijo konečno vendar le na to, da se pomaga našemu ljudstvu v enem in drugem oziru.

Vaje se bodo vršile v hiši št. 201 stoječi ob Ločenski cesti tik Novega mesta. Trajale bodo vsak dan zjutraj od 8. do 12. ure, popoldne od 1. do 5. Mladenči, ki se bodo dobro naučili cepljenja, bodo imeli pri podružnici lep zaslužek ne le letos ampak tudi v prihodnjih letih. Torej na delo!

Umetna gnojila za vinograde.

Kmetijska podružnica preskrbljuje tudi taka umetna gnojila, ki so dobra za vinograde.

Kar se teh gnojil tiče, so seveda manjše vrednosti za vinograde kakor je n. pr. dober kompost ali dober hlevski gnoj, vendar so postala dandanes tudi ta gnojila važna za prospeh vinogradov. Umetna gnojila so važna za vinogradnike zlasti takrat, kadar primanjkuje domačega gnojila, in kadar je treba opešanim ali slabotnim trtam hitro pomagati. Umetna gnojila učinkujejo hitro, ker imajo potrebne redilne snovi v lahko razstopni obliki. Najbolj učinkujejo seveda umetna gnojila, ako jih rabimo v primer- nih množinah poleg komposta ali pa hlevskega gnoja.

Za spomladno gnojenje vinogradov se priporočajo sledeča gnojila v teh-le množinah: 1. za 1 hektar: 2. za 1 oralo:

600 do 800 kg.	350 do 450 kg	superfosf. kost. moke
400	225	" kalijeve soli
200	115	" čilskega solitra

Namesto superfosfata kostne moke se lahko vzame Tomasova žlindra, katere je treba za 1 ha po 200 kg. več kakor superfosfata, tedaj 800 do 1000 kg.; za oralo pa 150 kg. več tedaj 500 do 600 kg.

Potrebna umetna gnojila naj se pred prvim kopanjem raztrosijo in potem podkopljejo.

Naročila naj se pravočasno prigrasijo. Cene priobčimo prihodnjič.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Dunaj. Državni zbor je sklican na 22. dän februarja. Zborovanje bo trajalo 4 do 5 tednov, potem se snidejo do Velike noči deželni zbori. Ministerstvo hoče predložiti državnemu zboru

celo vrsto gospodarskih predlog, pred vsem pa one, ktere se ne dajo brez parlamenta doseči, namreč provizorično obnovljenje vojnega zakona; zakon za dovoljenje pomnožitve vojaških novincev; delegacijske volitve; kvotno pogajanje.

Priprave za nove volitve v državni zbor.

Govori se, da so dobili vsi deželni vodje nalog, pripraviti vse potrebno, da se za vsak slučaj nove volitve v državni zbor v teku šestih tednov zvršijo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Vojna v južni Afriki ne bo še kmalu do- gnana. Buri sicer vedno zmagujejo ali vsaj uspešno branijo se, ponosnih Angležev pa je sram pred vsem svetom, da pred tako malim narodom onemogli stojé. Salili so se pred začetkom vojne, rekši, da to je le vojaški sprehod, in v par dneh so hoteli Boerce pohrustati; pa opekli so se silno. Kolikor so Angleži tudi mogočni, vendar je izid te vojne kaj dvomljiv. In koliko bo veljala Angleže afrikanska vojna? Pred tremi meseci je angleška vlada dovolila za vojno tisoč milijonov kron. To je lepa svota, pa kmalu je bilo po njej. Kaj čuda, ker je stvar kočljivejša postala, kakor so se nadjali; treba je bilo, rekli bi, cele vojašnice po morju prepeljati. Prepeljali so 20.000 vojakov, trideset baterij s popolnim materijalom za trdnjave. Silno število konj, mul, voz itd. Konje so si morali v naglici nakupiti ter so v ta namen poslali častnike-konjike na Italijansko, Ogersko, in v Ameriko, kjer so jih morali drago plačevati. Za konja, ki je bil drugikrat poldrugisto do dvesto dolarjev cenjen, so plačevali štiri do petsto dolarjev. Treba je tudi vojake ondotnim krajem primerno obleči, in v ta namen dela 6000 krojačev noč in dan. Brzobjavna poročila veljajo ogromne svote; tako so do sedaj že potrošili osem milijard in dvesto milijonov kron. O velikosti te svote nimamo niti pojma. Treba pa tudi v poštev vzeti, koliko ljudi se pokonča, in da nekaj tudi za drag denar prostovoljce nabirajo. Ubogi vojaki!

Piše se nam:

Iz Novega mesta. Velecenjeni gospod vrednik! Na izvajanje šolskega vodstva „Glasbene Matice“ v njeni v št. 2. „Dol. Novic“ natisnjeni „izjavi“ ste sicer sami dali v svojem „dostavku“ kratek, pa primeren odgovor. Tudi podpisanca želita, da bi med novomeškimi narodnimi društvi že enkrat zavladal mir. A vzlic tej svoji osebni želji ne moreta kot funkcionarja „Národne čitalnice“ novomeške molčati na Matične trditve o čitalničnem gmotnem stanju, ker bi se sicer njima, ki sta v prvi vrsti zastopala znano prošnjo pri delniškem društvu I. Narodnega doma v Novem mestu“ za znižanje obrestne mere od čital-

ničnih dolgov na 1%, vtegnilo očitati, da sta čitalnične razmere v kvar delničarjem in zlasti na škodo „Glasbeni Matici“ neresnično opisavala.

Zato Vas, gospod urednik, prosiva, da sprejmete v svoj cenjeni list sledeče pojasnilo:

„Glasbena Matica“ trdi, da ima čitalnica na svoji hiši samo okrog 30.000 kron dolga, da hiša nosi in bo še nosila obresti od glavnice 40.000 kron, da od drugih stalnih dohodkov čitalnici preostaja vsako leto znaten dobiček, in da bi torej z lahka najela še nadaljno posojilo do 3000 kron.

Kolikor trditev, toliko neresnic!

Članom čitalnice, kakor tudi delničarjem „I. Narodnega doma“, kateri so obiskali zadnja dotična občna zborna, bi ne bilo treba pojasnovanja, ker so izvajanjem podpisanega blagajnika verjeli in račun s priznanjem odobrili, oziroma na občnem zboru delniškega društva čitalnično prošnjo uslišali ter z večino glasov znižali obrestno mero na 1% vsaj za tri leta. Pač pa je treba pojasnjenja odsotnim delničarjem in pa sploh občinstvu, katero se po dopisih in izjavah v javnih listih nepopolno ali pa pristransko poučuje o dotičnih razmerah.

I. Dolgove ima čitalnica na hiši sledeče:

1. Vknjižena terjatev ljubljanske mestne hranilnice v znesku 7500 gld., od ktere se je dosedaj amortizovalo 1500 gld., torej v še obstoječem znesku gld. 6000.— z obrestmi po 4½% in 2% amortizacije na leto;
2. vknjižena terjatev delniškega društva „I. Narodni dom“ v znesku . . . gld. 10.000.— od ktere se je do sedaj plačevalo po 340 gld. na leto za obrestovanje (torej po 3,4%);
3. starih nevknjiženih dolgov iz časa dozidavanja hiše v svoti nad . . . gld. 200.—
4. nevknjižene, a po zadolžnicah priznane terjatve „I. Narodnega Doma“ v skupnem znesku gld. 1.422,67 z obrestmi po 3%;
5. viseči dolg iz računov raznih rokodelcev povodom lanskega prizidavanja v svoti gld. 455.—

skupaj . . . gld. 18.077,67

to je 36.155 kron 34 vin.

Vsi ti dolgovi so na hiši in za hišo narejeni; dolgov, ki nastajajo iz društvenih potreb, zlasti tudi dolgov za nabavljanje pohišnega orodja, gledališkega odra itd., ne štejeva semkaj.

II. Hiša nosi:

1. najemščino mestne dekliške šole . . . gld. 405.—
2. najemščino od stanovanja v drugem nadstropji gld. 320.—

skupaj . . . gld. 725.—

ali v kronah 1450 K na leto. Kar sta do letošnjega leta donasala „Dol. pevsko društvo“ in „Glasbena Matica“, se ne more šteti k doneskom hiše, ker je čitalnica društvoma zato dajala kurjavo, svečavo itd.

III. Od hiše in za vzdržavanje hiše se je v letu 1899 plačalo:

1. na obrestih, in sicer:

- a) od terjatve ljubljanske mestne hranil. (z amortizacijsko kvoto vred) . . . gld. 425,05

Prenos	gld.	425,05
b) delniškemu društvu „I. Narod. Doma“ od vknjiženih 10.000 gld.	gld.	340.—
od 722,67 gld.	gld.	21,66
(dočim se od 700 gld., za ktere se je čitalnica preteklo jesen zadolžila, ni še nič obresti plačalo;		
2. na hišnem davku in pristojbninskem ekvivalentu	gld.	234,96
3. na zavarovalnici proti ognju	gld.	20,21
4. za zastore (rouleaux) po vseh oknih	gld.	169,67
5. na zidarskih, mizarskih, kleparskih, ključavničarskih, dimnikarskih delih itd.	gld.	73,82
(ne všteti tistih 700 gld., ki so se za odplačilo na račun novega prizidanja izposodili;		
skupaj	gld.	1285,37

Ako se od teh izdatkov odbijejo

hišni dohodki v znesku	gld.	725.—
izkaže se nedostatek od	gld.	560,37
ali 1120 K 74 h, ktere ga je čitalnica morala pokriti iz drugih svojih dohodkov, to je iz doneskov rednih članov.		

Iz tega se razvidi, kam teče tisti „znaten dobiček“, kateri baje preostaja čitalnici iz njenih stalnih (v kolikor je število članov stalno) prihodkov. Za teh 1120 K 74 h je v l. 1899 imela čitalnica stanovanje v svoji hiši. Menda ga je dovolj drago plačala v primeri z odškodnino 96 kron, katero ima „Glasbena Matica“ letos povrniti čitalnici za porabo njenih prostorov v šolske namene. Mali donesek, ki ga ima Matica plačati za rabo dvorane, kadar prireja koncerte proti vstopnini, vendar ne spada semkaj! Ravno tako ni vredno omenjati, da prepušča za veselilne prireditve čitalnici svoj klavir, ker ima Matica kot nadomestek čitalnični klavir na razpolago za vaje svojih učencev.

Na ta način pokriva čitalnica že mnogo let stroške za popraviljanje in vzdržavanje hiše, v kateri iščejo in najdejo streho vsa narodna društva z dohodki, ktere bi morala obračati v društvene namene! Vriva se nama misel, da bi bolje kazalo čitalnici pri takih razmerah iznebiti se hiše proti temu, da se njej od prihodnjega lastnika (morda ima „Glasbena Matica“ pogum?) zagotovi v hiši stanovanje proti primernemu plačilu!

Morda je pa „Glasbena Matica“ videla v tistih 316 gld. 48½ kr., ki so se pri zadnjem občnem zboru izkazali kot saldo v blagajni, čisti dobiček preteklega leta! Potem morava gospodu predsedniku „Glasbene Matice“, ki je sam sedel par let v čitalničnem odboru, in bi mu morale čitalnične dolžnosti biti nekoliko znane, povedati, da bi se brez tolike gotovine ob občnem zboru sredi meseca decembra društveno življenje moralo nehati, ker bi ne bilo s čim naročiti časnikov, za ktere se je že konec decembra potrosilo čez 80 gld., in ne s čim plačati ljubljanski hranilnici poluletnih obresti in amortizacijske kvote v znesku nad 210 gld. — da ne govori o stroških za predpustne zabave!

IV. Posojilo je čitalnica najela v jeseni l. 1899 pri delniškem društvu „I. Narodnega Doma“ v znesku 700 gld. ali 1400 kron, zato da je mogla nekaj odplačati za novo prizidanje. S tem se je „Glasbeni Matici“ deloma izpolnila želja po novem zadolženju čitalnične hiše! Matica pa je novo pridobljeno sobo

takoj dobila v porabo za šolske namene! Ali se je to zadolženje zgodilo z lahka, kakor trdi matica, in kako se bo ta dolg obrestoval in plačeval, pokaže naslednji proračun.

V letu 1900 so čakala čitalnico sledeča plačila od hiše:

1. obresti in amortizacijske kvote ljublj. branilnici okolo	gld.	420.—
2. obresti „I. Narodnega Doma“ (340.—, 21.66 gld in 21.— gld.)	gld.	382.66
3. državni davki z dokladi vsaj y tolikem znesku kakor l. 1899 (občinska naklada je pa menda za 5% višja)	gld.	234.96
4. zavarovalnina proti ognju	gld.	29.37
5. zgoraj izkazani viseči dolg	gld.	455.—
6. tekoči stroški za vzdrževanje hiše nizko proračunani	gld.	60.—
torej najmanj		gld. 1581.99

to je 3163 K 98 h.

Da tolikih bremen čitalnica v enem letu ne zmaga, je vsakteremu jasno. Z ozirom na to grenko resnico in pa na velike svote, ki jih bo treba v kratkem še vtakniti v hišo, se je obrnila čitalnica do delniškega društva z znano prošnjo za znižanje obrestne mere na 1% za dōbo petih let, in je tako znižanje dosegla vsaj za tri leta. — Zato tolik vrišče v „Glasbeni Matici“, ker bo pri svojih delnicah, ktere je malo da ne izključno dobila v dar, nekaj na dividendi izgubila; zato sumničenje, da je čitalnica s svojim predlogom hotela Matici škodovati; tista čitalnica, ki je leta 1898 s prireditvijo ene sobe za izključno porabo za matično šolo potrošila svoto 184 gld., in ki je v jeseni leta 1899 nad 900 gld. zazidala, potem pa takoj Matici dovolila porabo nove sobe (izven večerov, ki jo ob veselicah sama rabi za garderobo) in drvarnice; tista čitalnica, ki prepušča Matici v njene šolske namene tri sobe in dvorano, vse opremljene s potrebnim pohištyom za odškodnino ubogih 8 kron na mesec!

Kolik pa je denarni efekt tega obrestnega znižanja? Namesto po 382 gld. 66 kr. bo čitalnica delniškemu društvu plačevala te tri leta po 214 gld. 22 kr. obresti, to je na leto manj po 268 gld. 44 kr. Ta dobiček se pa za dve leti še zmanjša po 87 gld. 4 kr., ker se je sklenilo na občnem zboru, da delniško društvo, ktero kupon plačuje za dve leti nazaj, za leti 1898 in 1899 ne plača nič dividende, in torej tudi čitalnica ne bo potegnila kupona od svojih delnic, kakor ga je do zdaj potegovala. Efekt za leto 1900 bo torej samo 181 gld. 40 kr.; samo ta znesek pride čitalnici v tekočem letu v korist. Če se odbije od zgoraj izkazane potrebščine

gld. 1581.99
Teh 181 gld 40 kr., in če se še odbije tistih 48 gld., ki jih prispeva „Glasbena Matica“, in tistih 12 gld., ki jih prispeva „Dol. pevsko društvo“ (ktera si letos preskrbujeta kurjavo in svečavo sama), torej skupaj

gld. 241.40
morala bo čitalnica nositi sama gld. 1340.59
in bo morala po odšteti hiš. dohodkov gld. 725.—
še vedno iz svojih drugih doh. plačati gld. 615.59
ali 1231 K 18 h!

Na zvestobi njenih članov in pa na kreditu, ktere ga si bo s poštenim ravnanjem in s previdnim gospodarstvom skušala ohraniti, bo ležeče, da se čitalnica s pomočjo dovoljenega ji popusta v naslednjih treh letih iz najnujnejših bremen izkoplje. — A bojimo se,

da vtegne že v tej dōbi odpasti znaten del dohodkov, ker je pričakovati, da se deklška šola izseli iz čitalnične hiše, in se za tiste prostore ne bo več dobila tolika najemščina.

Tako je čitalnično gmotno stanje, take dobičke dela čitalnica s svojo hišo!

H koncu še eno besedo o tem, kako so glasovali meščani o čitalnični prošnji.

Na občnem zboru „I. Narodnega Doma“ je bilo — ne vstevši gosp. dr. J. Marinko-ta, ki je bil pred glasovanjem od zborovanja odpoklan, ki bi bil pa s štirimi delnicami za čitalnični predlog glasoval, osebno navzočih 16 delničarjev, in oziroma njihovih pooblaščenecv. To so gg.: dr. Metod Dolenc (kot zastopnik delnic „Glasbene Matice“), Otmar Skale (kot zastopnik delnic družbe „sv. Cirila in Metoda“), Ivan Škerlj (kot zastopnik čitalničnih delnic), dr. E. Volčič (kot imetelj lastne delnice in zastopnik več drugih zunanjih delničarjev); nadalje gg.: dr. Poznik, pl. Sladovič, dr. Schegula, Alfonz Oblak, A. Kastelic, T. Vidic (za gospo Zofijo Kastelic), Umek, Krajec, Durini, Medved, (kot zastopnik delnic „Dol. pevskega društva“), Perko in Pauser ml. — Prvoimenovanih štirih gospodov kot uradnikov neposestnikov menda nihče ne bo prišteval meščanom, pač pa so vsi ostali gospodje „meščani“. Poleg čitalničnega predloga za znižanje obrestne mere na 1% za dōbo petih let se je stavlil predlog za isto znižanje na dobo treh let od gosp. A. Oblaka, in je plediral sam predsednik gospod dr. Poznik za znižanje za dve leti. Prvi predlog je bil z večino zastopanih delnic odklonjen. Predlog g. A. Oblaka, ki je poleg lastnih delnic zastopal še delnice svojega očeta, gosp. Val Oblaka in gosp. dr. Slanca, je bil pa sprejet z večino glasov, ker je poleg gospoda predlagatelja zanj glasoval — na očitno nevoljo gosp. dr. Volčiča — tudi predsednik „Dol. pevskega društva“ in ob enem čitalnični odbornik, g. Medved. Ako bi pa bil tudi propadel predlog gosp. Oblaka, stavlil bi bil gotovo gospod dr. Poznik ali pa kdo drugi predlog za popust za dve leti, ki bi se bil brez doma sprejel z vsemi glasovi, razun tistih, ktere sta imela gg. dr. Volčič in dr. Dolenc. Vsi predlogi so bili stavljeni brez vsakega pridržka ali pogoja, dočim bi bil zastopnik Matičnih delnic, kakor se je sam izrazil, tudi eventualni predlog za samo enoletni popust odklonil, dokler bi čitalnični odbor ne bil dal od Matice zahtevanega zagotovila, da bo Matica dobila odškodovanje za zgubo na dividendi, in sicer v tistem znesku, kakor se je od delnice plačevala v dosedanjih letih, ko se od podjetja ni plačevalo nikakega davka, dočim se je leta 1899 plačalo na davkih nad 60 gld., in bi morala dividenda tudi po starem obrestovanji znatno pasti.

Gosp. dr. Poznik, ustanovitelj delniškega društva in častni član čitalnične, torej nikakor ni bil proti znižanju obrestne mere na 1%, kar se razvidi tudi iz tega, da je prigovarjal gospodu Oblaku, naj stavi predlog za dveletni popust, češ, da se odbor, ki se ima danes (4. jan.) voliti za dve leti, ne bi vezal čez dobo, za ktero bo voljen, na kar je mestni župan gosp. dr. Schegula pripomnil, da se občni zbor sme vezati tudi za več kakor dve leti, in da bo tudi naslednji odbor dolžan tak sklep izpeljavati. — Naj svet zdaj sodi, na kateri strani je v tej zadevi stalo meščanstvo. Imenuj nam „Glasbena Matica“ enega samega „meščana“ ki bi bil glasoval proti znižanju obrestne mere v korist

čitalnici! In to meščanstvo dobro vé, zakaj glasuje s čitalnico!

O istinitosti v tej izjavi navedenih računskih podatkov se vsakdo lahko prepriča iz čitalničnih računskih knjig.

V Novem mestu, dne 9. februarja 1900.

„Národne čitalnice“:

predsednik: blagajnik:

Simon pl. Sladovič.

Ivan Škerlj.

Opomba vredništva. Glede važnosti zagovora in pojasnila je vredništvo gornji dopis sprejelo, a s tem naj bo stvar dognana.

Iz Novega mesta. Naše „katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“ kaže zadnji čas veliko živahnost. Ne raste samo število članov, kar je v današnjih časih že samo na sebi pozdravljati z največjim veseljem, marveč se kaj lepo razvija tudi delavnost društva samega. To nam brezdvomno jasno spričujete mimo drugega dve predstavi, s katerima so člani že ta predpust razveselili nas novomeščane. Prva je bila 7. januarja — sv. trije Kralji, prekrasna, od g. M. Prelesnika prirejena igra; druga pa igrice: „Pravica se je izkazala“ od gosp. dr. Kreka. Pri obeh so zapeli vrli pevci mnogo mičnih pesmic tako precizno, da smo se morali čuditi. Hvala za to gre pred vsem neumorno delavnemu gosp. P. Otokarju Aleš, ki se že dolgo vrsto let ne boji nikakega truda pri podučevanju petja v društvu.

O igrar ne bomo veliko govorili. Rečemo samo, da so želi igralci brez izjeme splošno pohvalo, vendar pa se je, kakor vselej, tako tudi sedaj najbolj izkazal g. starosta L. Cigler v prvi igri kot kralj Herod, tu pa kot lahkoživni dijak Peter. Razun tega je isti starosta izvrstno zabaval občinstvo v šaljivih prizorih 17. jan. kot „občinski pastir“, zadnjič pa kot „zavber France“.

Kako ljube so novomeščanom predstave rokodelskega društva, so ti pokazali obakrat s svojo obilno udeležbo. Zadnjič je bila dvorana popolnoma polna. 7. jan. pa jih je moralo mnogo domov, ker ni bilo za vstop več prostora. Posebno veselo za društvo je, da raste zanimanje za-nje od leta do leta, ko isto pri nekaterih društvih bolj in bolj pojema. Zato zakličemo vrlim pomočnikom: Le tako naprej po vodilih vašega društva kot pravi katoliški mladeniči, da bote kdaj res značajni možje-mojstri, sebi v srečo, domu v korist!

Iz Škocijana se nam piše: Dne 7. svečana t. l. ob 4 $\frac{1}{2}$ uri popoldne prominul je in zatislil oči za vedno občespoštovani gosp. Matija Povše, posestnik v Stari Bučki.

Rajni bil je župan škocijanski, predsednik krajnemu šolskemu svetu, oskrbnik farnega zemljišča, ključar podružnice M. B. na Stopnem in pa svetovalec pri okrajnocestnem odboru mokronoškem.

Kako spoštovan je bil rajni, kazal je njegov mrtvaški sprevod dne 9. febr. ob 9. uri dopoldne. Nad 400 ljudij se je zbralo ter hitelo pokazati zadnjo čast možu-poštenjaku, čigar ime je zapisano v zlatih črkah daleč na okrog.

Pogreba se je udeležilo: prečast. tukajšnja duhovščina, slavni tukajšnji občinski zastop z gospodom županom na čelu, blag. gospod Franc Zupančič, načelnik okrajnega cestnega odbora mokronoškega iz Rakovnika, slavna c. kr. tukajšnja žandarmerija, slavno učiteljstvo s šolsko mladino in šolsko zastopstvo na čelu, in kakor že rečeno, nad 400 žalujočega občinstva. Tacega pogreba ni videl skoraj še Škocijan.

Ko so zapeli „Libera“, bila je vsa cerkev nekako otožna in žalostna, vsak mu je gotovo želel: Bog mu daj večni mir in pokoj, in zemljica lahka!

Dopisovalec tega pa, tolažeč se: „Da videli se nad zvezdami“, sklene ta skromni dopis.

Z Dunaja. Petek, dne 9. t. m. je bil za na Dunaju živeče Dolenjce vesel in časten dan. Zbrali so se v mnogobrojnem številu v svečani dvorani dunajske visoke šole, kjer je bil Novomeščan, preč. g. Leopold Picigas povišan v doktorja bogoslovnih věd. Razun mnogih dunajskih prijateljev, katere ima novi gospod doktor med duhovniki in svetnimi gospodi, zbralo se je polnoštevilno slovensko akademično društvo „Danica“, mnogo bogoslovcev od svetega Štefana in skoraj vsi Pazmaniti! Slovesnost je otvoril rektor visoke šole dr. Neumann; v svojem prelepem govoru je omenjal težavnih studij in trnjeve poti, katera vodi do najvišjega akademičnega odlikovanja, in obilnih dolžnosti, katere zahteva cerkev in država od bogoslovnih doktorjev. Na to je novi gospod doktor obljubil, da hoče podeljeni mu akademiški časti vedno zvest ostati, in se je v prekrasnem, navdušenem latinskem govoru profesorjem zahvalil za podeljeno dostojanstvo.

Kolikor nam znano, še ni do sedaj nobeden Novomeščan dovršil vse strogo bogoslovne izpite in dosegel doktorsko čast na dunajski visoki šoli, za to se te promocije toliko bolj veselimo. Želimo, da bi se tudi drugi mladi, nadarjeni novomeški dijaki ne strašili truda in dolgotrajnih studij, temveč v mladih letih si um bistrili, da zamorejo v zrelih možkih letih delovati v prosep svojih sorojakov.

Novemu g. doktorju pa kličemo: Na mnoga leta!

Iz kmetov. [Odgovor na dopis iz zborovanja obrtnikov dne 24. decembra.] — Res bil je lep dopis in morebiti tudi od marsikoga sprejet; toda žalibog za naše kmetske obrtnike so v temu jako neugodni pogoji stavljeni; zakaj, temu se lahko s mirno vestjo ugovarja. Gospod načelnik obrtne zadruga povdarja, da se mnogi krčijo vpisati in uplačevati v to zadrugo. Tem je pač drugače kakor se misli. Koliko bi se jih rado vpisalo in tudi vplačevalo, ali oni se ne sprejmejo če tudi dobro svoj posel opravljajo.

Povdarja pa tudi gosp. načelnik, da je bilo v „Dol. Novicah“ in tudi po lepakih to naznanjeno, ali kateri naših obrtnikov se briga za lepake. On pride v mesto, da si nakupi svojih reči, ter se odpravi zopet hitro domov, ker si služi pri svojem poslu kruh. Njemu toraj ni mar, kaj da je na lepakih, in tudi malo naših obrtnikov je, kateri so na „Dol. Novice“ naročeni, zatoraj se tudi ne morejo na take dopise in lepake sklicevati.

Dobro je tudi, da je veleslavna deželna vlada odobrila obrtno zadrugo, toda to pa nam ne pove, kedo da je volil dotični odbor. Mar so li bili tudi naši obrtniki k temu klicani, mogoče da je bilo pri župnijskih cerkvah po občinskem slugi kedaj to naznanjeno? Tega žali Bog ni bilo. Ta odbor so najbrže samo mestni obrtniki volili. Ti pa, kakor je vsakemu dobro znano, delajo le za svoj blagor, ne pa tudi za blagor kmetskih obrtnikov.

Vzrok temu pa, da se nočejo vpisovati ter vplačevati v to zadrugo, omenjen je vže v zgornjih vrstah.

Gospod načelnik pravi pa tudi nadalje, da gre vse to za naš skupni blagor. Vprašam pa, za kakošni blagor? Bi li šlo za skupni blagor, skerbel naj pa bi tudi g. načelnik, da bi obrtniki svoj obrt po nižji ceni izdelovali, kakor sedaj. Je li pa nam stvar predrago računjena, zato ne zmeni se pa nikedo.

Vprašam pa tudi, bode li ta zadruga tudi našim kmetiskim obrtnikom v korist? Gotovo ne. — On namreč poudarja, da bode vsakdo prišel zadrugi v roke, in da marsikateri noče v to zadrugo vplačevati. Kako pa hoče to storiti, ker je le malo kedo v to zadrugo sprejet. Kedor ni poprej uže tudi po svojem prostem izglasenju tihotapil po svetu. So li tisti boljši kakor pa naši, koji si mirno v svojih domačih hišah svoj kruh služijo? Po splošnem mnenju nikakor ne. —

Omenja pa tudi, da so pijavke, in kako li zamore dotični gospod naše obrtnike brez patenta tako imenovati?

Ako jim slav. c. kr. okrajno glavarstvo ne podeli patentov, kaj li hočejo oni zato? Radi bi namreč vsi vplačevali, toda ne morejo, jim ni k temu dovoljeno. Mojstri imenovanih obrtnikov pomrli so uže davno, radi tega ne zamorejo od njih učnega spričevala dobiti. Vendar si pa ti obrtniki pošteno svoj kruh služijo, ter morda še bolje kot oni, ki so vže preje prosjačili po svetu. Mnogo je pa tudi samoukov, koji bolje razumejo svoje obrti, kakor pa tisti, ki so se učili svojega obrta od laških ino družih mojstrov. — Je li mar slav. c. kr. okr. glavarstvu več tak človek, kateri je po svetu prosjačil (takozvani „vandrovci“), kakor pa oni, kateri sebe in svojo obitelj s svojim obrtom pošteno živi in se ni klatil po svetu, kakor se jih dandanes jako mnogo klati, tihotapi ter vsakovrstne hudobije doprinaša.

Ako se jim pravica do dela ne podeli, zakaj li se potem oblastvu naznanjali. Komu delajo krivico? Mislim, da nikomur ne. Gospoda pa tudi ne bi godrnjala, ko bi jim mestni obrtnik tako po ceni delal, kakor pa kmetki. Gotovo si pa vsakdo lahko misli, da kmet ne more tako drago plačevati bodi si katerega koli obrtnika, ker on ima primerno majhne dohodke, ali jako velike stroške. Na vbozega kmeta se pač res nikdo ne ozira. Pravim pa tudi nadalje, kečo je kriv, da se obrtni stan tako malo spoštuje. Kmetki obrtniki gotovo ne. — Brž kot ne. gotovo oni, ki po svetu prosjačijo, in ako se jim posreči tudi uzmajo. Takim se tedaj pač ne more dati spoštovanja. Glejmo toraj, da se bodo taisti obrtniki, bodi si mestni ali kmetki, vendar bolje spoštovali, koji si pošteno svoj kruh služijo, kot oni. —

Menim pa tudi, da bode g. načelnik obrtne zadruge tudi zato skrbel, da se pravica do dela tudi takim podeli, ki uže mnogo let svojo obrt pošteno opravljajo, ne pa samo taistim, z učnimi spričevali. Kaj bi pa toraj kmetki obrtniki počeli, ako bi se jim nebi pravica do dela podelila. Kam hočejo iti? — Menim, da je bolje, da svojo obitelj pošteno živé, kakor da bi po svetu prosjačili.

Opomba vredništva. Ker nobenemu pravice govora ne kratimo, sprejeli smo dopis doslovno; pridržujemo si pa ugovore o tem prihodnjich prinesiti, ako bi znabiti zadruga to sama ne storila. Že zdaj pa pripomnimo, da za ta prehodni čas, ko se stvari začenjajo potom pravil urediti, se mora kaj ukreniti, da se bo samoukom obrt dovolila, ter se bode tudi v zadrugo sprejemali.

Domače vesti.

(Častno občanstvo) je občina Črni Vrh nad Idrijo podelila bivšemu ondotnemu vikariju, sedanjemu župniku v Trebelnem, preč. gosp. Janez Hladnik-u.

(Prešernov spomenik). Odbor, ki je imel sklepati o načrtih za Prešernov spomenik v Ljubljani,

je priznal prvo častno nagrado v znesku 600 K gosp. akad. podobarju Iv. Zajc-u na Dunaju, drugo častno nagrado v znesku 400 K pa g. akad. podobarju Alojziju Progarju v Celovcu. Vseh načrtov je bilo došlo 6. Gosp. Progarju, rodom Dolenjcu, od srca čestitamo!

(Doktorjem vsega zdravilstva) bil je dne 5. febr. na graškem vseučilišču promoviran gospod Ivan Oražen.

(Dol. pevsko društvo v Novem mestu) priredi s sodelovanjem „Glasb. Matice“ v soboto dne 17. svečana t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani „Narodne čitalnice“ zabavni večer z obširnim vspešdom. Točke večera so: veseloigra, petje, tamburanje, komični dvospjevi; tudi razne čarovnije se bodo proizvajale. Po končanem vspešdu bode ples. Zanimanje za ta večer je splošno, in je upati velike udeležbe, kajti upati je da se večera udeleže tudi gostje iz Toplic, Mirnepeči in drugih krajev v okolici. Smelo se pa sme tudi trdit, da zanimanje za večer ni neopravičeno, ker nam jamči požertvovalnost rediteljjev zato, da bode to večer, kakoršnega še ni bilo. Pristop k temu večeru imajo člani narodnih društev in po njih vpeljani gostje. Posebnih vabil društvo ne razpošilja. Vstopnina je za člane 50 vin. in nečlane 1 krono, za rodbino broječo do tri osebe 1 K 20 vin.

Št.-Ruprtska požarna bramba) bo imela predpustno veselico dne 18. febr. v gostilni Planinšek, po domače Sovan na Mirni.

(Iz Semiča.) III. izkaz milodarov za naprave novih orgelj. Darovali so: g. Janez Malnarič, posestnik v Gorenjcih, 200 K; gosp. Ivan Šušteršič ml., posestnik v Semiču, 30 K; gosp. Peter Rauch, graščinski oskrbnik na Krupi, 10 K; gospod Jakob Konda, posestnik na Gradniku, 4 K; darovanje v župni cerkvi v Semiču 244 K; gospodom darovalcem izrekamo najtoplejšo zahvalo!

Cerkveno predstojništvo v Semiču.

(Vabilo k občnem zboru) slovenske posojilnice v Št. Jerneji na Dolenjskem, ki bode dne 25. febr. 1900 ob četrti uri popoldne v šolskem poslopi. Dnevni red: 1. Nagovor načelnika. 2. Račun načelstva in poročilo nadzornika. 3. Volitev načelstva in nadzornika. 4. Nasveti. Načelstvo.

(Mestna hranilnica v Novem mestu). V mesecu prosincu 1900 je 298 strank vložilo 78700 K 51 h, 204 strank vzdignilo 52091 K 30 h, torej več vložilo 26609 K 21 h. 12 strankam se je izplačalo posojil 31440 K — h. Stanje vlog 1,383100 K 71 h. Denarni promet 253533 K 03 h.

(Hranilnica in posojilnica v Kandiji.) Denarni promet meseca januarija 1900: 22.488 K 56 h; združnih deležev je vplačanih 1341 K 60 h; tedaj stanje koncem januarija 13.582 K 80 h; novih deležev podpisanih 7984 K 63 h; povrnjenih 246 K; stanje koncem januarija 46.245 K 86 h; posojil se je dalo 3784 K; vrnjenih 916 K; stanje koncem januarija 61.476 K.

(Posojilnica pri sv. Križu pri Kostanjevici) ima belo nedeljo, t. j. 22. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v združni pisarni svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. letni račun za l. 1899; 2. volitev načelstva in nadzorstva; 3. predlogi.

(V bolnišnici Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca januarja 114 bolnikov, koncem decembra jih je ostalo 65 skupaj 1.9. Od teh se jih je ozdravilo 91. Umril je eden, in sicer vsled jetike. V oskrbovanju

ostalo jih je 69. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2312.

(Električna razsvetjava) Razni listi poročajo, da namerava novomeški trgovec in posestnik gosp. Fr. Seidl upeljati električno razsvetlavo. Poročali bomo, kadar kaj zanesljivega poizvemo.

(Poduk za vinogradnike.) Kakor v prejšnjih letih, priredi kmetijska podružnica tudi letos poučni tečaj za vinarstvo in cepljenje ameriških trt. Ta tečaj se bo vršil ob nedeljah dne 4. in 11. marca t. l. Podučeval bo deželni popotni učitelj gosp. Gombač, in sicer o sledečih vprašanih: Prvo nedeljo dne 4. marca: 1. Kako je obnoviti vinograde z ameriški trtami, in katere ameriške trte so najbolj pripravne v različni zemlji in legi? — 2. Katere žlahtne vrste naj se pomnožujejo po novih vinogradih? — 3. Kako je zasajati nove vinograde. — Drugo nedeljo, dne 11. marca: 1. Kako je ravnati z novimi nasadi v prvih letih? — 2. O gnojenju novih nasadov; katera gnojila so razun komposta in hlevskega gnoja še pripravna za vinograde, in kako naj se gnoje novi vinogradi, da nam leto za letom dobro rodijo? — 3. O grozdnih plesnobi in o žveplanju trt. — Poduk se bo pojasnoval s praktičnim razkazovanjem. Po končanem poduku bodo prvo in drugo nedeljo praktične vaje o suhem cepljenju ameriških trt. Poduk se bo vršil v hiši katol. družbe rokodelskih pomočnikov, in se prične ob imenovanih nedeljah ob 9. uri dopoldne. Ker je udeležba vsakemu prosta, vabimo naše vinogradnike, da se pridno udeležujejo tega poduka.

(Izvežbanih požlahtnevalcev za ameriške trte) bo kmetijska podružnica potrebovala po 12 do 15 na dan, kakor hitro prične meseca marca s cepljenjem ameriških trt. Opozarjamo zaradi tega na članek „Vaje v cepljenju trt“.

(Za konjerejce.) Poljedelsko ministerstvo je ukazalo, da se bode na Kranjskem v spuščalnih postajah Kočevje, Ribnica, Rakovnik, Kostanjevica, Št. Jernej, Skočijan, Cerklje, Studenec, Grosuplje, Horjul, Vrhnika, Selo in Vel. Gaber od letošnje spuščalne dobe pričnši zopet pobirala taksa za državne žrebee, in bo po dve kroni. — V postajah Postojna, Koseze, Cerknica, Novomesto in Žužemberk pa ostane še nadalje brezplačno spuščanje.

(Na novomeški gimnaziji) se je prvo polletje zvršilo 11. t. m. Mladina je lahko vesela, ker je bil vspeh sploh jako povoljen. V 1. razredu je izvršilo z dobrim uspehom izmed 67 učencev 50, med temi 7 z odliko. Drugi red jih je dobilo 11, in tretji 6. V drugem razredu je doseglo dober uspeh izmed 39 učencev 32. Odliko imajo trije, drugi red 4, tretji red 3. V tretjem razredu je izmed 31 dijakov odličnih eden, prvi red 22, drugi red 7 in tretji red eden. V četrtem razredu jih je dobro zvišilo 18, med temi eden z odliko. Dvojko jih ima 8, trojko 1, eden pa radi bolezni ni bil klasificiran. V petem razredu ima med 15 učenci 10 prvi red, med katerimi sta 2 odličnjaka. Pet je dvojkarjev, Šesti razred ima 2 odličnjaka, 10 dijakov s prvim redom, dva pa z dvojko. V sedmem razredu se trije vesele odlike, 11 prvega reda, 5 jih žaluje nad dvojko in 1 nad trojko. 8. razred se ponaša s tremi odličnjaki, 12 s prvim redom, 6 pa jih želi v drugem semestru spremeniti dvojko v prvi red.

(Skupno romanje v Rim) povodom svetega leta nameravajo napraviti iz Ljubljane po Veliki noči. Vožnje od Cormonsa skozi Asisi in Loreto v Rim

in nazaj bi stala za III. red 32 K, za II. red 60 K. Prijave za romanje sprejema do 20. febr. uredništvo „Slovenca“ v Ljubljani.

(Prešičja zaprtija v novomeškem polokraju). Ker je nekaj na Tirolsko poslanih prešičev obolelo je v. dež vlada prepovedala izvoz prešičev iz našega okraja. Pozneje je pa dovolila, da se smejo pitani, sploh za klanje namenjeni prešiči po železnici izvažati in sicer za sedaj samo v ljubljansko mestno kralnico. Dovoljenja za take izvoze daje novomeško okr. glavarstvo, kamor naj se dotične kolekoyane (1 K) prošnje pošiljajo.

(Ljudsko gibanje). V novomeškem političnem okraju, ki šteje 48 346 prebivalcev, bilo je minolo leto 301 poroka. Rodilo se jih je 1669, umrlo pa 1059. V prvem mesecu po rojstvu je umrlo 99 otrok, do leta starih 208. do pet let 351, od pet do petnajst let 47, od petnajst do trideset let 74, od trideset do petdeset let 86, od petdeset do sedemdeset let 243, čez sedemdeset let 258. — Umrlo jih je 61 vsled prirojene slabosti, 147 na jetiki, 100 na pljučnici, 50 za davico in 55 na oslovskem kašlju. 25 oseb je kap zadela, 16 jih je umrlo vsled srčne hibe, 10 na legarju i. t. d. Ponesrečilo je 10 oseb, samomora sta bila 2, pobojev in umorov pa 7.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

Darovi za novomesko dijaško kuhinjo.

Darovi za dijaško kuhinjo: Gosp. župnik Lj. Jenko 5 kron, g. kapel Franc. Dolinar 4 K, g. župnik J. Plevanič 20 K. — Dobrotniki iz Mesta in Kandije za mesec februarij 56 kron. — Iz Metlike 100 K, katere je nabral g. Dav. Vukšinič. Darovali so pa: Davorin Vukšinič 10 K, Klementina Vukšinič, oskrbnikova soproga 2 K, mil. g. prošt Franjo Dovgan 10 K, Jožef Novak, kaplan 10 K, Neimenovanec 10 K, Franjo Gustin c. kr. poštar 10 K, Stanka Gustin, poštarjeva soproga 2 K, Jože Vukšinič 4 K, J. Hranilovič, župnik 1 K, Guštin star. 5 K, Karol Govanec 2 K, J. Globočnik 1 K, Gangl, 1 K, Emanuel Fux, trgovec 1 K, Fani Makar 2 K, A. Podrekar 2 K, Daniel Makar 2 K, Skušek 1 K, Anton Rajmer 1 K, J. Šumer 2 K, A. Kožar 2 K, Lunder 1 K, Terček 1 K, Marija Mikoli, 2 K, H. Šturm, sodni pristav, 2 K, Jerman 1 K, Anton Jonke, 1 K, Franjo Wacha 1 K.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Gradec	3. februarija	19	39	11	23	66
Trst	10. „	47	25	26	45	86

Potrtega srca naznanjam v svojem in imenu brata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem presunljivo vest, da je najina blaga sestra

ANA BOGOLIN

danes dne 5. t. m. ob 1/21 uri popolnoci po dolgi, mučni bolezni, večkrat previdena s sv. zakramenti, v 61. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspa.

Truplo preblage pokojnice je bilo dne 7. t. m. ob daritvi sv. maše na šmarjetskem pokopališču k večnemu počitku položeno.

Priporočam jo v blag spomin in pobožno molitev.

Goreanjavas pri Šmarjeti,
dne 9. februarija 1900.

Janez Bogolin,
posest. v Žedovineku,
brat.

Mihael Bogolin,
župnik v pok.,
brat.

Posojilnica v Črnomlji,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
imela boče svoj

◀ redni občni zbor ▶

dne 4. marca t. l. ob 3. uri pop. v posojilnici.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnatelja.
2. Predlaganje računa za 1899, določijo se remuneracije odboru in razdelitev čistega dobička.
3. Volitev odbora za prihodnjo dveletno dobo.
4. Nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi vse častite društvenike.

(41)

ODBOR.

R A Z G L A S.

Iz gozdne drevesnice v Bršlinu pri Novem mestu se boče oddalo letos spomladi sledeče sadike:

400.000 3letnih krepkih smrek;
60.000 presajenih 5 " " "
30.000 2 " črnih borovcev;

Sadike se bodo prodajale v drevesnici ali pa primerno zavite in postavljene na pošto ali železniško postajo in sicer 3letne smreke po 3 krone, presajene smreke po 4 krone in črni borovci po 2 krone 40 vinarjev za tisoč (1000) komadov. —

Pismena ali ustmena naročila za te sadike sprejema c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu, Krškem in Črnomlji, c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Novem mestu in pa c. kr. gozdar v Novem mestu, Krškem in Črnomlji do 15. marca 1900 pri katerih se morajo naročena drevesca proti potrdilu takoj plačati.

C. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Novem mestu,
dne 24. januarja 1900.

Hiša št. 28. na Brodu poleg Novega mesta je v najem oddati. Ista je v dobrem stanu, na dva konca zidana, ima vrt in vse potrebne prostorije, ter je pripravna bodisi za gostilno ali obrtnijo. Zraven spada tudi ena velika njiva. Več pove lastnik **Anton Janc**, na Brodu h. št. 28. Pošta Novo mesto.

Kočijaž

neozenjen, trezen in vešč svoje službe se sprejme na grajščino blizu Novega mesta. — Kje, pove uredništvo tega lista. (31—2)

Mlin v najem

odda se takoj po zmerni najemnici v Zburah ob okr. cesti. K mlinu doda se tudi nekaj njiv in travnika.

Zglasila sprejema ter daje natančnejša pojasnila oskrbništvo grajščine Klevčevž, pošta Smarjeta, Dolenjsko. (43—1)

Krasno jabolčno drevje in dupavski oves za seme

ima na prodaj

deželna kmetijska šola na Grmu. 100 litrov tehta 52 kg, prodaja se 14 h l kilogram.

Costilna v najem.

Jako dobro obiskovana gostilna pri Skabrnetu se takoj odda na račun. Oženjeni imajo prednost. Več se izve pri

Anton Jakaz-u,

Novo mesto.

(47—1)

Rabljeno kovaško orodje

za popolno kovačijo ima na prodaj **Janez Pureber**, Poljane pri Toplicah. (45—1)

Deček se sprejme v pouk v prodajalno s špicerijskim blagom, ki je lepega vedenja in je dobro dovršil vsaj ljudske šole. — Več pove **Viljem Tomič**, trgovec v Trebnjem. (44—1)

Oskrbništvo grajščine Ruperčvrh sprejme za svoja skladišča pri novomeškem kolodvoru

zanesljivega magacinerja,

kateri je slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi zmožen. Pismene ponudbe, v katerih je povedano, koliko plačila dotični zahteva, ter so priložena prepisana ponudnikova spričevala, naj se pošljeja gozdnemu mojstru R. Kretinszky v Kandijo pri Nov. mestu.

Hiša v najem. Ista je blizu farne cerkve, je kaj pripravna za štacuno in gostilno, ter se že več let štacuna in gostilna nahaja v njej. — Natančnejši pogoji, po katerih se bo hiša oddala, izvedo se ustmeno ali pismeno pri županstvu v Adovcu. (42—1)

Pristava v Podljubnu,

eno uro vožnje od Novega mesta, ktera obsega kaciš 70 oralov, od tega je 50 oralov krasne bukove hoste, prodaja se zaradi starosti lastnika primerno cenó. — Več pove opravištvó „Dol. Novic“. (48)

V Veliki Bučni vasi blizu novomeškega kolodvora je na prodaj, ali se da v najem

nova hiša na dva konca,

z dvema kleti in hlevom; zraven je tudi sadni vrt.

 Tudi se prodaja šivalni stroj.

Več pove lastnik **Franc Kumar**, Vel. Bučna vas, pošta Novo mesto. (15—3)

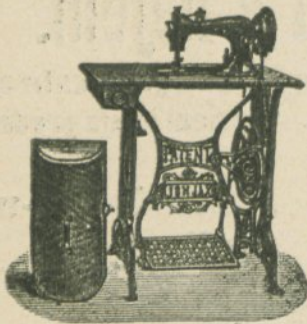
 Sprejme se

◀ d e k l e ▶

pridna, poštena, v prodajalno za kruh in moko v Novem mestu. Dekleta z dežele imajo prednost; večša mora biti tudi pisanja in računstva. — Kje, pove vredništvo tega lista. (29—2)

V najem se da kovačnica

na vodi s kladvom in brusom. Ista se nahaja ob cesti, blizu železnice. Več pove **Janez Sitar** na Mirni pri Trebnjem. (16—3)

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zalogar

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko
Friderik Skušek,

trgovec v Metliki. (210-13)

Čemu v Ameriko,

ko si doma lahko denarja zasluži,

kdor zna pisati in brati in mu je resna volja truditi se. — Vprašanja o tej zadevi pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom: „Ne v Ameriko! poste restante, Ljubljana.“

(10-3)

Trgovskega učenca,

dobrih starišev, s primernimi šolskimi vednostmi, sprejme v poduk Friderik Skušek, trgovec v Metliki,

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner-Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je tako dobrodišeča in zdrava kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava, katere skozi en ekstrakt bobove rastline duha in okus bobove kave zadobi. Taista toraj združi na neprecenljivi način dobre zdravju delujoče lastnosti domačega sladnega preparata s preljubljenim duhom bobove kave. Kathreiner-Kneippova sladna kava služi posebno za primes k bobovi kavi, diši pa tudi ako se sama uporabi. Dobi se povsodi, ne sme se pa nikoli odprta prodajati in je samo pristna v znanih izvornih zavojih s podobo župnika Kneippa in s imenom »Kathreiner«.

Popravljalna delavnica.

Podpisani naznanja uljudno, da popravlja vsake vrste kolesa (bicikle), šivalne stroje, godbene avtomate, električne zvonce in sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Zaloga urarskih potrebščin.

☞ Cenike pošilja brezplačno. ☜

S spoštovanjem

Josip Otto.

Tudi se sprejme **učenec**

s primernimi šolskimi vednostmi — Več po dogovoru. (39)

Oves „Willkomm“

Ta izvrstna vrsta težkega ovsa obrodi v vsaki zemlji prav dobro in se je pokazala kot najzgodnejša in najrodovitnejša; ima visoko in prav dobro krmilno slamo in ne poleže. Ker se mora ta oves jako redko posejati, zadostuje 50 kg za en oral. Razpošilja se z vrečico vred 25 kg za 4 gld. 50 kr., 50 kg za 8 gld. 50 kr., 100 kg za 16 gld. — Vrečice, ki imajo 5 kg pošiljajo se poštine prosto proti vpošiljatvi zneska 1 gld. 70 kr.

Oskrbništvo grajščine Golice pri Konjicah na Štajerskem.

Hiša na prodaj

(22-2)

v sredi vasi Gaberje, fara in pošta Brusnice. Hiša obsega stanovanje, klet in hlev; pri hiši je skoro oral njiv in tri četrt orale hoste. Cena 500 gld. — Več pove lastnik Matija Luzar, Gaberje št. 15, p. Brusnice.

Mirko pl. Krčelić,

klepar in posestnik v Jaski na Hrvatskem izdeluje

dobre prašilnice ali mehove za trte žvepljati

in se od hrva. slav. gospodarskega društva v Zagrebu za najbolje spoznane. Dve vrste so za na hrbtu nositi, 4 vrste pa za v rokah rabiti. Ceniki z obrisi se pošiljajo franco. (36-2)

J. A V I S E C,

vrvyar v Bršljinu pri Rudolfovem

slav. občinstvu uljudno naznanja, da izdeluje vsa pod to stroko spadajoča dela; izdeluje pa tudi iz domačega prediva

po nizkih cenah!

(46-1)

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

pisarna na kongresnem trgu h. št. 14.

tik cerkve v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(38-2)

Učenec se takoj vsprejme v trgovini z železnino in špecerijami. — Natančnejše pogoje podá Franc Gustin v Metliki. (24-2)

V i n c e r

se sprejme za v Trško goro, kateri je zmožen na zeleno trte cepiti. — Kje, pove vredništvo Dol. Novic.

Stanovanje v Kandiji št. 9, obstoječe iz štirih sob, kuhinje, kleti in vrta se odda z dnem 15. aprila. — Več se poizve v trgovini Franc Kastelic-a. (25-2)

Čebele v panjih se kupujejo v vsaki množini, kdor jih ima na prodaj naj se zglesi pri Ivanu Appe v Kandiji.

MESTNA HRANILNICA V NOVEM MESTU

sprejema vloge **vsak dan dopoldne** proti **4% obrestovanju** od 1. prihodnjega meseca ter ravno tako izplačuje iste, ter računi obresti do zadnjega dne preteklega meseca.

Rentni davek plačuje hranilnica sama, tako da dobé vlagatelji **polne 4% obresti.**

Stanje vlog K 1,344.603.

Stanje hipotečnih posojil K 1,010.000, stanje meničnih posojil K 101.777, stanje vrednostnih papirjev K 96.336, stanje rezerve K 19.563.

Denarni promet **prvih deset mesecev** znašal je **K 2,601.298-02.**

V mestno hranilnico v Novem mestu se nalaga po c. kr. sodiščih **pupilarni denar.**

Mestna občina Novo mesto jamči poleg položene varščine **10.000 glđ.**, ki je vinkulovana za varnost vlog in obresti sploh z vsem svojim imetjem.

Ravnateljstvo.

MOHAR, predsednik.

PERKO, pis. ravnatelj.

Namanzam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu namanzam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremočljiv tirolski loden za haviloke.

Tudi imam narejene haviloke vsake velikosti za gospode in dočke po nizki ceni.

Dijakom znižane ceno!

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster. Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovjšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

P. n.

Usojam si slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da sem otvoril

**trgovino v novi hiši
poleg železnega mosta,**

v kateri se bo nahajalo vedno sveže špecerijsko in barveno blago, železnina, vsakovrstno orodje, semena itd.

Priporočam se tem potem za cenjeni obisk in zagotavljam točno in solidno postrežbo, z vedno dobrim blagom po najnižjih cenah.

Stara prodajalna ostane odprta, ter bode tržila, kakor doslej.

Kandija, dné 2. januarja 1900.

Z velespoštovanjem

(21-3)

F. Kastelic.